

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 12Ps/17/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7619202724
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petra Pavlisová
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2019:7619202724.5

Rozhodnutie

Okresný súd Spišská Nová Ves, sudkyňou JUDr. Petrou Pavlisovou, v právnej veci Š. R., T.. XX.X.XXXX, U. H. Y.-W. V., U..Č.. H. V. - S. G. G. H. XXX, C., zastúpeného procesným opatrovníkom JUDr. H. G., vyšším súdnym úradníkom tunajšieho súdu, na návrh IDEA - Domovu sociálnych služieb Breziny 264, Prakovce, v konaní o obmedzenie spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony a ustanovenie opatrovníka, takto

r o z h o d o l :

I. O b m e d z u j e sa Štefan Husár, nar. 21.2.1988, v spôsobilosti na právne úkony, a to tak, že tento nie je spôsobilý:

- nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, vrátane uskutočňovania jednostranných právnych úkonov alebo uzatvárania akýchkoľvek dvojstranných alebo viacstranných odplatných či bezodplatných právnych úkonov, predmetom ktorých je disponovanie s majetkovými hodnotami, prípadne akýmkoľvek iným spôsobom disponovať so svojím majetkom,
- preberať na seba ručiteľské záväzky alebo akékoľvek iné zabezpečovacie záväzky,
- preberať mzdu alebo iný obdobný príjem, dôchodok, nemocenské dávky, dávky v nezamestnanosti, štátne sociálne dávky a iné dávky sociálnej podpory alebo iné príjmy,
- rozhodovať o poskytovaní zdravotnej alebo sociálnej starostlivosti jeho osobe,
- rozhodovať o svojej hospitalizácii v psychiatrickom zariadení alebo v zariadení sociálnej, zdravotnej a ústavnej starostlivosti, o podávaní depotných preparátov, liekov a pod.,
- dávať informovaný súhlas o poskytovaní zdravotnej starostlivosti v zmysle § 6 zákona NR SR č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti,
- rozhodovať o mieste svojho pobytu, o tom, s kým chce žiť, o svojich spoločenských aktivitách, o svojom zamestnaní, vzdelávaní, rozhodovať o svojom trvalom a prechodnom pobyte,
- konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, súdmi, finančnými inštitúciami, bankovými inštitúciami a inštitúciami poskytujúcimi služby, preberať poštové zásielky.

II. U s t a n o v u j e sa Štefanovi Husárovi, nar. 21.2.1988, za opatrovníka IDEA - Domov sociálnych služieb Breziny 264, Prakovce, ktorý je oprávnený a povinný v rozsahu obmedzenia opatrovanca zastupovať, spravovať jeho majetok a dbať pri tom na pokyny súdu a je povinný najmenej dvakrát ročne k 30.06. a k 31.12. podávať správu o opatrovancovi a o nakladaní s jeho majetkom.

III. Slovenská republika nemá právo na náhradu trov štátu spočívajúcich v trovách znaleckého dokazovania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ podal na tunajšom súde dňa 23.4.2019 návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony Š. R. a ustanovenie jeho opatrovníka. V návrhu navrhovateľ uviedol, že menovaný je u nich umiestnený od 20.2.2018 na základe žiadosti Arcidiecéznej charity Košice, počas umiestnenia v domove sa u neho javí ťažké zdravotné postihnutie, ktoré nie je len prechodné a v jeho dôsledku menovaný nie je schopný robiť právne úkony, ani spravovať si svoje veci. Navrhovateľ navrhol obmedziť Š. R. v spôsobilosti na právne úkony a to rozhodovanie o mieste jeho pobytu, vystupovanie pred úradmi, rozhodovanie o poskytovaní zdravotnej a sociálnej starostlivosti a tiež spravovanie hnutel'ného a nehnuteľného majetku.
2. Navrhovateľ doložil k návrhu aj lekársku správu od MUDr. Miriam Kubicovej, psychiatra.
3. Za procesného opatrovníka Š. R., osobe, o ktorej spôsobilosť na právne úkony sa koná súd, uznesením sp. zn. 12Ps/17/2019-6 zo dňa 24.4.2019 ustanovil vyššieho súdneho úradníka tunajšieho súdu.
4. Súd vo veci nariadil pojednávanie a vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, výsluchom procesného opatrovníka, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, predovšetkým s vypracovaným znaleckým posudkom a na základe uvedeného zistil tento skutkový stav:
5. Zo znaleckého posudku č. 41/2019 súdnej znalkyne MUDr. Henriety Hollovej, z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvia psychiatria, mal súd preukázané, že Š. R. trpí ľahkou až stredne ťažkou poúrazovou demenciou, pričom ide o stav trvalý, menovaný nie je spôsobilý rozhodovať o mieste svojho pobytu, spoločenských aktivitách, zamestnaní, vzdelaní . Rovnako nie je spôsobilý rozhodovať o potrebe sociálnej a zdravotnej starostlivosti, o jeho hospitalizácii a podávaní liekov, nie je spôsobilý preberať, otvárať a čítať poštu, vybavovať si osobné veci a záležitosti s úradmi, samostatne sa stravovať, obliekať, vykonávať samoobslužné činnosti. Š.U. R. nie je spôsobilý ani vykonávať správu vlastníctva nehnuteľností, hnutel'ných vecí, peňazí a nakladať s nimi, uzatvárať jednostranné, dvojstranné príp. viacstranné právne úkony. Ani vplyvom prostredia, v ktorom žije a ani ďalším vzdelaním svoje doterajšie neovládnuté schopnosti nie je spôsobilý odstrániť a získať zručnosti, ktoré stratil.
6. V rámci svojej výpovede navrhovateľ zotrval na svojom písomnom návrhu a uviedol, že Š. R. je v DSS Prakovce od 20.2.2018 na základe žiadosti Arcidiecéznej charity Košice, má ťažké zdravotné postihnutie, je ležiaci, plienkovaný, nezrozumiteľne rozpráva, ide o osobu, ktorá nie je schopná žiadneho samostatného fungovania, zo strany jeho rodiny o neho nie je žiaden záujem, potrebuje 24 hodinovú starostlivosť a dozor zdravotníckeho personálu, je mu podávaná aj medikamentná liečba.
7. Súd v zmysle § 243 ods. 1 CMP chcel vypočuť aj osobu, o ktorej obmedzenie spôsobilosti na právne úkony sa koná a to dňa 19.6.2019 v IDEA-Domove sociálnych služieb v Prakovciach, kde je menovaný umiestnený. Š. R. na poučenia súdu nijako nereagoval a nebol možný ani jeho výsluch, preto ho súd vzhliadol.
8. Procesný opatrovník s návrhom navrhovateľa súhlasil.
9. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.
10. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.
11. Podľa § 395 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok (ďalej len ako „CMP“), ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

12. Podľa § 231 písm. a) CMP, v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

13. Podľa § 232 CMP, na konanie o spôsobilosti na právne úkony je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má bydlisko ten, o koho spôsobilosti sa koná.

14. Podľa § 233 ods. 1 CMP, návrh na začatie konania môže podať blízka osoba, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, poskytovateľ sociálnych služieb alebo ten, kto má na veci právny záujem.

15. Podľa § 234 CMP, návrh na začatie konania musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí podania opísanie skutočností odôvodňujúcich zásah do spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony a zdôvodnenie, že iné menej obmedzujúce opatrenia nie sú možné alebo opísanie skutočností odôvodňujúcich zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo skutočností odôvodňujúcich navrátenie spôsobilosti na právne úkony.

16. Podľa § 236 CMP, účastníkmi konania o spôsobilosti na právne úkony sú navrhovateľ a ten, o koho spôsobilosti na právne úkony sa koná.

17. Podľa § 239 CMP, Ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

18. Podľa § 241 ods. 1 CMP, súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná.

19. Podľa § 241 ods. 2 CMP, súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhliadne.

20. Podľa § 248 ods. 1 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

21. Podľa § 272 ods. 2 CMP, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

22. Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

23. K inštitútu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony treba zdôrazniť, že jeho zákonná úprava a doterajšia prax súdov je determinovaná ústavným a medzinárodnoprávnym rozmerom, ktorý je pre rozhodovaciu činnosť všeobecných (vnútroštátnych) súdov podstatným, keďže pri interpretácii ustanovenia § 10 Občianskeho zákonníka je vždy potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer obmedzovania spôsobilosti na právne úkony, ktorým je predovšetkým rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti fyzickej osoby. V medziach ústavného významu práv človeka pri ich zbavení, alebo obmedzení sa ex constitutione primárne sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb. Nie je prípustné, aby v týchto prípadoch došlo k preferovaniu verejného záujmu a záujmu tretích osôb na úkor záujmu dotknutej osoby. K obmedzeniu človeka v spôsobilosti na právne úkony možno pristúpiť až vtedy, ak sa vyčerpali všetky menej represívne prostriedky, opatrenia (napr. trestného, priestupkového, či administratívneho práva) alebo, ak už sa iné obmedzenia nedajú použiť (resp. sa stali neúčinnými). Z uvedeného potom vyplýva, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony prichádza do úvahy až vtedy, ak je použitie iných prostriedkov vylúčené alebo je zjavné, že ich účinnosť nebude mať žiaden dopad na postihnutú osobu. (porovnaj Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 313/2015 zo dňa 28.11.2012, tiež Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo 276/2014 zo dňa 8.10.2014).

24. Dôvod pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony obstoí vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony. Samotné zistenie takéhoto dôvodu na obmedzenie spôsobilosti nestačí. Ďalším predpokladom je preukázanie

skutočností, že zistený dôvod vylučuje schopnosť človeka uskutočňovať konkrétne právne úkony. Zodpovedať túto otázku iba na základe znaleckého posudku spravidla nebude možné bez toho, aby súd zároveň nevykonával aj ďalšie (navrhované, resp. ex offa) dokazovanie a toto náležite aj vyhodnotil. Znalecký posudok je v takomto konaní síce závažným dôkazom, nesmie však byť dôkazom jediným a nemôže nahrádzať nedostatok skutkových zistení. Znalecký posudok musí súd navyše hodnotiť, nie preberať doslovne, a to vrátane tvrdení, že vyšetovaný nie je schopný chápať význam súdneho konania alebo súdneho rozhodnutia. (porovnaj Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 194/11 zo dňa 22.11.2012, tiež Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo 276/2014 zo dňa 8.10.2014).

25. Pri jej riešení teda súd vychádza zo skutkových zistení nielen na základe posudku znalca, ale tiež v súvislosti s ostatnými výsledkami dokazovania. Súd preto v konaní o spôsobilosti na právne úkony musí vykonať aj iné dôkazy (a to najmä výsluch postihovaného človeka), a dôkazy smerujúce k posúdeniu jeho mnohovrstevných sociálnych a právnych interakcií (vzťah medzi postihovanou osobou a inými osobami v spoločnosti, osobitne vo vzťahu k osobe, ktorá iniciuje konanie o spôsobilosti na právne úkony), majetkových, rodinných a pod. Potrebne je posudzovať schopnosť uskutočňovať právne úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia v ktorom existuje. Iba súhrnným hodnotením všetkých týchto okolností možno dospieť k záveru, či sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony.

26. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázať, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, Š. R. trpí ľahkou až stredne ťažkou poúrazovou demenciou, uvedený stav sa rozvinul po úraze hlavy a z časového hľadiska zlepšenie stavu nie je očakávateľné a porucha je už trvalého charakteru. Menovaný nie je schopný rozhodovať o svojich spoločenských aktivitách, zamestnaní, vzdelaní, zdravotnej starostlivosti, nie je schopný vystupovať pred úradmi, preberať si poštu, nie je spôsobilý samostatne vykonávať správu jeho vlastníctva či už hnutelných alebo nehnuteľných vecí, peňaží a rovnako nie je schopný s nimi nakladať.

27. Na základe vyššie uvedeného súd dospel k záveru, že zdravotný stav menovaného odôvodňuje jeho obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, ktorý súd bližšie vymedzil vo výroku bodu I tohto rozsudku.

29. Súd ustanovil Š. R. za opatrovníka navrhovateľa, nakoľko z rodiny menovaného o neho nejaví nikto záujem a navrhovateľ sa o menovaného aj v súčasnosti stará, prejavil záujem o výkon uvedenej funkcie a súd má zato, že túto funkciu bude vykonávať v jeho prospech.

30. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

31. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

32. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

33. O trovách konania účastníkov konania súd v danom konaní nerozhodoval, nakoľko zo strany účastníkov konania nebol podaný návrh na rozhodovanie o nich, pričom podľa § 57 CMP súd môže o nich v mimosporových konaniach rozhodovať len na návrh.

34. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

35. Podľa § 251 ods. 2 CMP, ten, kto podá zjavne bezdôvodný návrh na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony, je povinný nahradiť ujmu, ktorá vznikla osobe, o ktorej spôsobilosti sa konalo, jej zástupcovi alebo štátu.

36. V predmetnej veci podal návrh navrhovateľ, pričom zo záverov znaleckého posudku vypracovaného v tomto konaní, a v súvislosti s ktorým vznikli trovy štátu, vyplynulo, že Š. R. trpí poúrazovou demenciou, ide o trvalý stav. Tento zdravotný stav odôvodňuje jeho obmedzenie v určitých právnych úkonoch súdnym znalcom bližšie popísaných v znaleckom posudku. Je teda zrejmé, že návrh podaný navrhovateľom

nebol zjavne bezdôvodný, a teda navrhovateľ nemôže byť v zmysle § 251 ods. 2 CMP zaviazaný nahradiť trovy štátu, ktoré v tomto konaní vznikli, a ktoré spočívajú v priznanej odmene súdnej znalkyni. Vzhľadom na uvedené, súd rozhodol tak, že štát (Slovenská republika) nemá právo na náhradu uvedených trov.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Spišská Nová Ves, písomne v štyroch vyhotoveniach. (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015, Civilný sporový poriadok /ďalej len ako „CSP“).

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. (§ 127 a § 363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. (§ 62 ods. 1 CMP) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP) Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. (§ 62 ods. 2 CMP)

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. (§ 62 ods. 3 CMP)